

Disposiciones Presidenciales de fecha 14-06-2020, Reformadas el 17, 24 y 31 de mayo y 5 y 7 de junio de 2020
Traducido por ALMG
Idioma maya Uspanteko



**NIM Q'ATB'TZIIJ B'AB'AL RE AJ'ILIL JCHOLAJ TINMIT PAXIL
TAQON TZIIJ RE B'AB'AL PAXIL CHIRIJ K'AX TIJIN TIQ'AAX LI TINMIT
JINON TAQON RAJWAX NA TIB'ANSAJK.**

TINMIT PAXIL, Q'IIJ 14 RE IIK' JUNIO RE JUNAB' 2020.

**XYA'SAJ CHIK KIB' OXIIB' Q'IIJ RE TAQON TZIIJ XB'ANSAJ CHUCH Q'IIJ 14 RE IIK' MAYO RE
JUNAB' 2020 JINON XB'AN TAQ CHIK JWA'X CHUCH Q'IIJ 17, 24, 31 RE IIK' MAYO JINON RE
Q'IIJ 5 PACH 7 RE IIK' JUNIO RE JUNAB' 2020**

JCHOMOMORSAJK:

Ri' tak'u nim taqon re tinmin Paxil, tijb'ij, ri' nim saq amaaq' re Paxil, tipich'uj rij nen k'u jkolik kristyan jinon ech'elxiik tijb'an, jinon wi' jun taqon la' tijb'ij jkunaj jinon jkolik kristyan re yajeel, jun echb'eni' re jun kristyan qas rajwax, ma kita' jk'utik, b'il jwi'laq ri' qas rajwax jinon re nojel kristyan, jinon nen riliik jmeb'iil, nen k'u jb'anik chi jxo'l jsiwaan jtinmit re Paxil, jinon jb'anik laj jchaak wi' taqon chirij jinon kemeli' rij k'ameemi' rib' rik'il jq'atik komoon utziil q'atb'tzii, jinon wi' chirijaq nojel taq jq'aab' q'ab'tzii re tijril taq jcholaj ne k'u tijba'n taq re chaak tijnuk' taq rik'il nim taqon re nim amaaq' re qus oj'elk, ma kita' jk'aye'wl.

Ojb'e chirij **tz'iiib' taqon re ajchakb' b'ab'al 5-2020, 6-2020, 7-2020, 8-2020** pach 09-2020 re b'ab'al re nim tinmit k'ameem rib'aq pach yaj ajt'o'n b'ab'al, lak'u' xjuch' taq rij jwiich **wuuj taqon 8-2020, 9-2020, 21-2020 pach 22-2020** re jun puq aj'popab'l re popol jaa, la k'u xwab'a taq rij rik'il jq'aab' taqon wuuj re b'ab'al Paxil, lak'u' rajwax tijya' jb'iiij nen rajwax tib'ansaj wene wi' jk'ayewl wene wi' k'eex tijye' riib' li tinmit Paxil. Jwi'l li xril laj'oor tijpich'uj taq jwiich lajkomoonaq yaq ajpopol jaa.

Rik'il retal q'iiij 14 re iik' mayo jinon re junab' 2020, la k'u xya'saj jb'iiij ni'j taqon tziiij b'ab'al Paxil chub' xye' taq chik kiib' oxiiib' q'iiij jinon xb'an taq chik jwa'x taqon tziiij xb'ansaj chuch q'iiij 17, 24, 31 re iik' mayo jinon re q'iiij 5 jinon 7 re iik' junio re junab' 2020 rik'u' xk'ululaj taq jwiich nen tijiin tiqaq'asaj re jchajaj jinon nen k'u jkunaj tib'ansaj jwi'l jaa kuun jinon chik jk'iyar' tijiin ti'ilmaj jwi'l yajeel jb'iiij COVID-19 (SARS-CoV-2) Jwi'l k'uli seb'laj rajwax tikojsaj juntiir chik nojel taqon tziiij ya'l jwi'l b'ab'al Paxil chub' man yajeel tijiin jinon xk'exsaj ni'j re jt'o'ik qawinaq re qatinmit Paxil.

Ri' re' tiq'atuj jb'anik ni'j echb'en tijb'ij nim taqon wuuj re tinmit Paxil, ni'j taqon chik re qatinmit Paxil jinon ne' b'anal taq chinaj chub' nojel tinmit, k'ameemi' rib' jinon jb'anik nen k'u tijtaq jinon tijb'ij nim taqon re jcho'jaj rechb'enaq kristyan re ab'ya-yalá, (Convención Americana sobre Derechos Humanos) tinya' jb'ij chawe ataq qawa'x, ajt'o'on tinmit, ajchakb' re tinmit jinon saq amaaq, jinon rechaq nojel jq'aab' q'atb'tzii re saq amaaq' jinon tipe taq ch'aaqap tijiin tichakun taq laj qatinmit Paxil, nojel taqon ri tib'ansaj na chopka' tijb'iiij taqon tziiij.

Ri b'aka' jun rechaq inchaak re jsuk'ulsaj jchaak jaa kuun jwi'l yajeel tijiin, ri b'aka' Nim jaa re Kunb' Qawinaq la k'u xpich'uj taq jinon xjuch' taq jwiich re tib'ansaj no'j chaak re riliik jcholaj yajeel SARS CoV-2 tikb' chaak jquesajk taqon re elaam chi usiil la jaa we titaner yajeel, b'ijiil li komoonchomorsaj ajpopab'l ajlab' No. 146-2020 xb'ansaj re q'iiij 2 re iik' junio re junab' 2020 ri k'u lajori tijiin tipich'uj rij re jk'ojik jinon re jye'ik jb'e jcholaj

JWI'L LI

Wiin chuch jb'ab'al nim tinmit, tinya' jchoq'ab' jinon injtaq inchaak nen rajwax tinb'an na jwi'l weqle'n, jwi'l k'u'li tinya' jb'iiij ni'j qleen ri:

XYE'SAJ CHIK KIIB' OXIIB' Q'IIJ JINON XK'EXSAJ, XNUK'SAJ NI'J TAQON CHIK XILJ TAKIIL TZIIZ RE B'AB'AL RE TINMIT CHIRIJ K'AX TIJIN TIQ'AAX JINON TAQON RAJWAX TIB'ANSAJ NA.

Re tita'saj jcholaj jinon jkojiik tib'ansaj taqon tziiz ajwiich na tikojsaj jinon nen xya'saj kiib' oxiiib' q'iiij pach nen xk'exsaj ri b'aka' ti'ilsaj ri cholb' re jsuk'usaj jchaak Jaa kuun re jkunaj qawinaq pach cholb' re jchaak q'atb'tziiz re qatinmit. La k'u tijchap na riib' rik'il jchaak saq amaaq' ri k'u jkolik nojel kristyan.

Ni'j qleen rajwax tib'ansaj na re riliik nojel kristyan chirij jkolikaq li nim amaaq'. Tikojsaj na laq nojel jq'aab' tinmit re tinmit paxil, laq nojel luwr jinon laq ch'iich' ajb'elel taq kristyan re nojel taq q'atb'tziiz, wi' taq, ti'ilsaj na we kita' tib'ansaj k'ax rechaq jinon rik'il nojel kojok rajwax tik'utsaj re jun kristyan jinon ni'j puq q'atb'tziiz wi' taq laj qatinmit.

NAB'EE: JURUB' Q'IIJ TINAJTIN RUK' RE TIK'IS JQ'IIJ

Tijiin na tikojsaj q'atun taqon b'ijiil laq taqon tziiz b'aba'al Paxil xb'ijsaj re q'iiij 14 RE IIK' MAYO RE JUNAB' 2020 jinon xk'exsaj chuch q'iiij 17 ,24 pach 31 re iik' mayo jinon re kiib' q'iiij 5 pach 7 re iik' junio re junab' ri. Ajrichiki' yijye' taq chik jb'iij seb'laj rajwaxk tib'ansaj na nojel taqon ri.

Nojel taqon xk'exsaj ti'ok chik jkojik chuch joob' oor **(5 horas) RE LAJ LUNES 15 RE IIK' JUNIO RE JUNAB' 2020**

JKAAB': TZ'AQATSAL TAQON RE JCHAJAJ JK'ASLEMAL QAWINAQ JWI'L POK TIJIN TITZ'AJSAJ TAQ JWI'L YAJEEL JQ'AAB' TINMIT PAXIL GUATEMAL, RIK'U RI: SACATEPEQUEZ PACH PROGRESO JINON SAN MARCOS.

Jinon xye' jb'iij takiil Nim jaa ere Kunb' Qawinaq (MSAPS). Tikojsaj taqon re jchajaj jk'aslemal qawinaq, ri k'u rajwaxk ti'ok chixo'l taqon tziiz tijiin tikojsaj b'ijiil jwi'l b'ab'al tinmit Paxil, ri k'u xaq re qe tinmit ri tikojsajwi'.

JQ'AAB' TINMIT RE TINMITP PAXIL GUATEMAL, SACATEPEQUEZ, PACH PROGRESO, JINON SAN MARCOS

1. Q'ATUUL WAKOTEEM RE CH'IICH' CHUCH KIIB' OXIIB' Q'IIJ

Nojel ch'iich' chal taq qe chopka': chiih' rajw qe tib'ensan re, wi rajlab' nek'el la' (placas) timajmaj rik'iil tz'iib' "P") XAQ QE TIJNA'W TIWAKOTAQ chopka' tijb'iij xilj cholq'iiij ri:

- a) Ch'iich' nek'el rajlab' la'; rajw qe tib'ensan re ("P") ri k'u tik'utun wi' jroox k'isb're rajlab' (0), kiib'(2) kijab' (4), jwaaq (6), jwaxaq (8), tijna'w tiwakotaq laj martes 16 jinon laj jueves 18, sabado 20, lunes 22, miércoles, 24, tik'isb'en taq laj viernes 26 re iik' junio
- b) Ch'iich' nek'el rajlab' la'; rajw qe tib'ensan re ("P") ri k'u tik'utun wi' jroox k'isb're rajlab' juun (1), oxiiib' (3), joob' (5), wuquub' (7), b'elejeeb' (9), tijna'w tiwakotaq laj miercoles 17 jinon laj viernes 19, martes 23, jueves 25, tik'isb'en taq laj sábado 27 re iik' junio

Ri ri taqon tik'utun chuch ra wiichb'l wuuj choq'iiij. (Nojel ajlab' wi' la'; ri tik'utuw k'isb're rajlab' nek'el la' re tijna'w tiwakotaq).

NAB'EE Q'IIJ	JKAAB' Q'IIJ	JROOX Q'IIJ	JKAAJ Q'IIJ	JJOO' Q'IIJ	JWAAQ Q'IIJ	JWUUQ Q'IIJ
15 de junio KITA' q'atul wakoteem	16 re iik' junio, tiwakotaq 0,2,4,6,8	17 re iik' junio, tiwakotaq 1,3,5,7,9	18 re iik' junio, tiwakotaq 0,2,4,6,8	19 re iik' junio, tiwakotaq 1,3,5,7,9	20 re iik' junio, tiwakotaq 0,2,4,6,8	21 re iik' junio, KITA' wakoteem
22 de junio tiwakotaq 0,2,4,6,8	23 re iik' junio, tiwakotaq 1,3,5,7,9	24 re iik' junio, tiwakotaq 0,2,4,6,8	25 re iik' junio, tiwakotaq 1,3,5,7,9	26 re iik' junio, tiwakotaq 0,2,4,6,8	27 re iik' junio, tiwakotaq 1,3,5,7,9	28 re iik' junio, KITA' wakoteem

Q'asel taqon tziij rechi' tikojsaj re nojel ch'iich' chopka' tijb'iij li suk'ul q'atb'tzii re suk'ul k'aslem re ch'iich' tjiin tikojsaj. Taqon tziij ri kita' ti'ok re nojel kwa'y ch'iich' (motocicleta) jinon re sutiin ch'iich' (motobicicleta)

Laj domingo 21 jinon 26 re iik' junio re junab' 2020 kita' tijna'w tiwakotaq nojel Ch'iich' nek'el rajlab' la'; rajw qe tib'ensan re ("P") maq ni'j ch'iich' chik tikojon taq na chuch taqon tziij, b'ijiil laq taqon tziij re B'ab'al Paxil re Jroox taqon re qus wa'xeem

Nojel ch'iich' wi' xilj rajlab' jwuuj wakoteem kla' tijb'iij juruub' kristyan tijna'w tib'etaq xilj. Wene jinon li seb'laj rajwaxk tikosaj chopka' tijb'iij Komoon chomorsan Ajpopab'l No. 146-2020 re Nim jaa Kunb' Qawinaq (MSPAS).

Nen kita' tiq'atuuj jwiichaq ri yaq Ajchakb' re jaa kuun yaq ajchajanl tinmit, jinon nen tijb'iij xilj jroox pach jkaaj Taqon tziij re B'ab'al Paxil xb'ansaj re q'iij 14 re iik' mayo re junab' 2020 jinon nen xk'esaj re.

Nen kita' tikojon taq xilj nojel q'atuul wakoteem wi' q'atb'tzii chirii ri, chopka' tijb'iij li suk'ul q'atb'tzii re suk'ul k'aslem re ch'iich' pach Komoon chomorsan ajpopab'l No. 273-98, ajlab'tzii 184. Rajlab' 3, lak'u tijb'iij wi' jun puwaq tojb' maak tijtoj na **juq'o'jok'al (Q.500.00)** xaq ta li q'atb'tzii tijna'w tijb'iij jwi'l kita' xkojon chuch Taqon tziij b'aba'l jinon nen chiki' xmakuj, ti'ok taq chijtokiik nen jmaak xb'an jinon we xmakun chuch taqon re jchajaj jk'salemal qawinaq.

JROOX: XK'EXSAJ JINON XYE'SAJ NI'J Q'IIJ RE Q'ATUL WAKOTEEM LAQ CH'IICH' JINO CHIRAQAN QAWINAQ JUNTIIR B'AQ TINMIT

Xk'exsaj nab'ee, jkaab', jroox re jtz'iib' nab'ee (1°) re JKAAB' Taqon tziij xb'ansaj re q'iij 14 re iik' mayo re junab' 2020, xb'ansaj jwa'x jwi'l Taqon tziij B'ab'al Paxil xb'ansaj re q'iij 17,24,31 re iik' mayo re junab' 2020, re RE JCHAJAJ JK'ASLEMAL QAWINAQ JINON NOJEL TAQON CHUB' Q'ATUL WAKOTEEM XO'LAQ B'EE. Ri k'u xkan 'eel jinon ri:

“1°) Q'ATUM WAXEEM LA JAA

Tiq'atuj jwiich qawinaq jwi'l jchajaj jk'aslemal re kita' tiwakotaq xolaq b'ee chuch ti'ok maay (18:00 hrs) tik'isb'en laj kaab' q'iij chuch joob' oor re saqarsan (05:am) juntiir qawinaq tiwa'x taq na chuch 'oor li (laj rochochaq, jinon li qejoom jaa), kita' tijna'w tiwakot taq xo'laq b'ee, jinon ch'iich', kristyan, ch'iich' ajb'elal kristyan jinon jaljoj jwiich ch'iich', xaq tik'exmaj **laj domingo 21 jinon laj domingo 28 re iik' junio re junab' ri, kita' nen ti'el xolaq b'ee re q'iij li** la k'u timajmaj waxeem la jaa chuch juk'al kijab' oor (24 horas) re chi kiib' q'iij li, nen k'u chak li, jwi'l b'aka' jchajaj jk'aslemal qawinaq re kita' tiyajar taq.

Nojel taq taqon ti'ok chik jkojik chuch joob' oor re saqarsan RE LAJ LUNES 15 RE IIK' JUNIO RE JUNAB' 2020 tik'isb'en LAJ LUNES 29 RE IIK' JUNIO RE JUNAB' 2020 chuch joob' oor chik li, ri tib'ansaj **JUNTIIR B'AQ TINMIT RE PAXIL**. xaq wene wi' rajwaxk re tik'exsajk

Re tijna'w atwakoot chuch 'oor re q'atul wakoteem, rajwax na ti'ilsaj we qes tz'eet tijmaja xat'el we wi' xilj taqon ya'l jwi'laq, chopka' tijb'iij Taqon tziij B'ab'al Paxil

JKAAJ: TZ'AQATSAL TAQON CHUB' JQ'ATUJ JWIICH YAJEEL.

Rajwax na tikojsaj nojel taqon chub' jq'atuj jwiich yajeel laq nojel k'aay jinon laq jq'aab' taq chaak jaa re tinmit jinon jq'aab' taq jaa re B'ab'al Paxil nen taqal taq jwi'l Taqon tziiij re B'ab'al Paxil re tichakun taq, jinon lak'u tijna'w titaw taq kristyan rik'ilaq

- a) Juntir chaak jaa la k'u titaw taq kristyan rik'ilaq, jq'aab' taq chaak jaa re saq amaaq' jinon re nen Molan rib'aq chirij rajwax tijk'is jchakaq chuch kijab' oor re b'esel q'iiij (16:00pm) xaq wene jaa kuuni'n kita' tinar jchaak ji 'oor.
- b) Re jrilib'ej kristyan nen titaw taq kla', xaq tijna'w tich'ab'ej kristyan kla', wene tijye' jxo'laq jun pajbl pajni'j (1.5mtrs).jxo'laq tijye' taq na chirib'il rib'aq, ri k'u titaw taq chi meex rajwax na wi' jun q'atunb'l limeet re tijq'at jxo'laq re tiyolow taq rik'ilaq.
- c) Jurub' kristyan tijb'an xilj jun luwr xaq qe li ti'ok taq kla' jinon li tina'r re tijye' jxo'laq jun pajb'l pajni'j (1.5mtr) chi rib'il rib'aq
- d) Rajwaxk tikojsaj jun wuuj lak'u tijb'iiij jurub' qe kristyan tijna'w ti'ok taq kla' lak'u rajwaxk tijye' jxo'laq jun pajb'l pajni'j (1.5mtrs). chi rib'il rib'aq, jinon li ti'isaj jwi'l q'atb'tziiij nen taqal taq chirilik we wi jxo'laq.

JJOO': NI'J TAQON TZIIJ CHIK.

Nojel taq jq'aab' chaak jaa re B'ab'al Paxil kita' tijna'w tijb'an taq nimq'iiij jinon jk'ulik jq'iiij jun qleen, kita' k'ex tijk'amch yajeel re qawinaq.

Man taqon tziiij ri tiya'saj jtakiil laq ch'iich' kyeq'eq' laq ilb'wichb'l jinon ti'ye'saj jtakiil li man na'lesb'en tziiij wuuj re jnik'ajl, jinon li tijretamajtaq qawinaq chuch nojel taq ajya'l taq jtakiil tziiij jinon laq xaq web re b'ab'al Paxil

COMUNIQUESE Y CÚMPLASE



ALEJANDRO EDUARDO GIANNATTEI FALLA
PRESIDENTE CONSTITUCIONAL

HUGO ROBERTO MONROY CASTILLO
MINISTRO DE SALUD PÚBLICA Y ASISTENCIA SOCIAL

LEYLA SUSANA LEMUS ARRIAGA
SECRETARIA GENERAL
DE LA PRESIDENCIA DE LA REPUBLICA